

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel. (0-71) 34 46 587, (0-71) 34 48 763, (0-71) 34 05 920, fax (0-71) 34 05 922
E-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 522-S-1/2000/AW/

Wrocław, dn. 07.02.2001r.

DECYZJA DL WR 3/2001

Na podstawie:

art.104 k.p.a. w związku z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. *o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów* (tj. Dz.U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547) po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo- Handlowego „Kopalniaki” I. Zaprzaluk i s-ka, (52-315 Wrocław, ul. Kobierzycka 24) przeciwko Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (50-357 Wrocław, ul. Grunwaldzka 90), działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **odmawia się uwzględnienia żądania strony w przedmiocie stwierdzenia zarzucanej praktyki monopolistycznej i nakazania jej zaniechania** polegającej na nadużywaniu przez ww. Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych, pozycji dominującej na rynku sprzedaży surowca drzewnego poprzez odmowę sprzedaży Wnioskodawcy surowca drzewnego (surowiec kopalniakowy) przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia.

UZASADNIENIE

1. Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu wpłynął wniosek Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowo - Handlowego „Kopalniaki” I. Zaprzaluk i s-ka we Wrocławiu, zwanego dalej „Kopalniaki” (Spółka), o wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu, zwanej dalej „RDLP” o stwierdzenie stosowania praktyki monopolistycznej i wydanie decyzji nakazującej jej zaniechania (dowód: karta 1).

1.1. W uzasadnieniu wniosku oraz w piśmie uzupełniającym wniosek Wnioskodawca podał, że Dyrekcja - poprzez wydanie decyzji zakazującej sprzedaży drewna (surowca do produkcji) jego firmie przez wszystkie podległe RDLP nadleśnictwa - eliminuje go z rynku. Ponadto, zdaniem Kopalniaków, Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych - wprowadzona w błąd przez RDLP - stwierdziła, że dostawy zostały wstrzymane dla trzech największych dłużników. Tymczasem, jak podtrzymuje Wnioskodawca, na dzień 30 czerwca 1999 r., tj. tuż przed wydaniem zakazu sprzedaży, nie był jednym z trzech, dziesięciu ani też z dwudziestu największych dłużników. Zdaniem Spółki, na skutek wprowadzonego zakazu sprzedaży, nie mogła ona zrealizować umowy zawartej z poprzednim Dyrektorem RDLP w sprawie spłaty zaległych odsetek, co miało nastąpić na przełomie roku 1999/2000 (dowód: karta 1, 10-13).

1.2. W związku z powyższym organ antymonopolowy wszczął postępowanie administracyjne przeciwko RDLP w sprawie naruszenia przez ten podmiot art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. *o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów* (ustawy antymonopolowej) poprzez odmowę sprzedaży Wnioskodawcy surowca drzewnego (surowiec kopalniakowy) przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia (dowód: karta 24, 25).

1.3. Ustosunkowując się do wniosku Kopalniaków, Dyrekcja pismem z dnia 18 lipca 2000 r. stwierdziła, iż zawarte w nim zarzuty nie znajdują oparcia w przepisach ustawy antymonopolowej, a firma Kopalniaki jest jednym z kontrahentów, który na przestrzeni kilku lat bez przerwy występuje na wykazie dłużników zalegających z zapłatą z tytułu zakupu drewna, powodując ciągły wzrost należności przeterminowanych, co w rezultacie prowadzi do kredytowania tej firmy przez podległe RDLP nadleśnictwa. Zdaniem RDLP, ze strony Kopalniaków nie zostały podjęte żadne skuteczne działania prowadzące do zlikwidowania należności przeterminowanych, które mogłyby spowodować nawiązanie normalnej współpracy handlowej. Realizując zalecenia kontroli przeprowadzonej przez Inspekcję Lasów Państwowych w 1998 r. RDLP poleciła podległym nadleśnictwom m.in. wstrzymanie dostaw drewna do dłużników zalegających z zapłatą należności (w tym Kopalniakom) oraz podjęcia odpowiednich kroków w celu jak najszybszego odzyskania niezapłaconych należności. Po uregulowaniu należności - twierdzi dalej Uczestnik postępowania - nadleśnictwa uzyskałyby zgodę na dalszą sprzedaż. Jego zdaniem powyższe działania nie stanowią niedozwolonych praktyk monopolistycznych, ale wynikają z prawidłowego działania jednostki, dążącej do zabezpieczenia interesów wierzyciela, którym jest Skarb Państwa (dowód: karta 29-33).

II. W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, organ antymonopolowy ustalił następujący stan faktyczny:

2.1. Wnioskodawca: Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe „Kopalniaki” I. Zaprzaluk i s-ka jest spółką cywilną wpisaną do ewidencji działalności gospodarczej dnia 26 kwietnia 1990 r. pod numerem 14370. Początkowo współnikami Spółki były inne osoby fizyczne, zaś od 1996 jedynymi współnikami jest małżeństwo Irena i Zdzisław Zaprzaluk (dowód: 14-16, 17).

Przedmiotem działalności spółki jest wytwórczość w różnych branżach i specjalnościach; handel w różnych formach, w tym również w komisowej i w pośrednictwie; usługi; eksport-import w zakresie nie wymagającym koncesji i zezwoleń. Obszarem działania spółki w zakresie produkcji drzewnej jest obszar Dolnego Śląska.

Odbiorcami wyrobów Spółki, tj. kopalniaków były głównie kopalnie katowickiego Holdingu Węglowego oraz przykopalniane spółki zajmujące się zaopatrzeniem kopalń. Surowiec drzewny zakupywany w RDLP, to tzw. surowiec kopalniakowy. Są to pochodzące z trzebieży, ok. 10-16 metrowej długości, dłuższe drzew iglastych, które po przerobieniu (okorowaniu oraz wyrzynie na odcinki o określonych parametrach długościowych i grubościowych) były - już jako kopalniaki - wysyłane do kopalń węgla kamiennego, gdzie służyły do obudowy wyrobisk górniczych. Przy produkcji kopalniaków produktami ubocznymi były:

- a) papierówka - sprzedawana fabryce papieru w Świeciu na Wisłą;
 - b) kora - sprzedawana nadleśnictwom na szkółki leśne oraz innym drobnym odbiorcom;
 - c) opał - sprzedawany pracownikom Spółki i drobnym odbiorcom.
- (dowód: karta 10-11).

2.2. Uczestnik postępowania - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu jest jednostką organizacyjną Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, nie posiadającą osobowości prawnej, zarządzającą wydzielonym mieniem Skarbu Państwa. Prawną podstawę działania RDLP stanowi ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (j.t. Dz.U. z 2000r. Nr 56, poz. 679 ze zm.) oraz wydane na jej podstawie zarządzenie nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy o lasach, lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej „Lasy Państwowe”. W skład Lasów Państwowych wchodzi następujące jednostki organizacyjne (art. 32 ust. 2 ustawy o lasach):

- 1) Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych,
- 2) regionalne dyrekcje Lasów Państwowych,
- 3) nadleśnictwa,
- 4) inne jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej - zakłady.

W ramach sprawowanego zarządu Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną, gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami

związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzą ewidencję majątku Skarbu państwa oraz ustalają jego wartość (art. 4 ust. 3 ustawy o lasach). Nadzór nad Lasami Państwowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Szczegółowe zasady gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994r. w tej sprawie (Dz.U. Nr 134, poz. 692).

W Lasach Państwowych - o czym mówi § 4 pkt 1 ww. rozporządzenia - prowadzona jest działalność:

1) administracyjna w Dyrekcji Generalnej, regionalnych dyrekcjach i nadleśnictwach;

2) gospodarcza, w zakresie gospodarki leśnej w nadleśnictwach, w której wyróżnia się:

a) podstawową, obejmującą urządzenie, ochronę i zagospodarowanie lasu, utrzymanie i powiększenie zasobów i upraw leśnych, pozyskiwanie - z wyjątkiem skupu - drewna, **a także jego sprzedaż w stanie nie przerobionym, zwaną dalej „działalnością podstawową”**;

b) uboczną, obejmującą gospodarowanie zwierzyną, pozyskiwanie - z wyjątkiem skupu - żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów w stanie nie przerobionym, zwaną dalej „działalnością uboczną”;

c) dodatkowa - produkcyjna i usługowa na rzecz gospodarki leśnej (...).

Lasy Państwowe prowadzą działalność na zasadzie samodzielności finansowej i pokrywają koszty działalności z własnych przychodów (art. 50 ustawy o lasach). Przychody Lasów Państwowych są sumą przychodów ich jednostek organizacyjnych. Paragraf 14 cytowanego wyżej rozporządzenia stanowi, że źródła przychodów stanowią w szczególności wpływy:

1) ze sprzedaży drewna, produktów ubocznych lasu, runa leśnego (...);

2) z wdzierżawiania lub wynajmu lasów (...).

Podstawą gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych są sporządzane przez nie roczne plany finansowe zawierające: zadania rzeczowe, przychody ze sprzedaży, koszty działalności, wynik finansowy. Planu finansowo-gospodarcze regionalnych dyrekcji, obok planu własnego, obejmują plany nadleśnictw i zakładów, zatwierdzane przez dyrektorów regionalnych dyrekcji (§ 6 pkt 1 i 2 rozporządzenia).

Wynik finansowy Lasów Państwowych stanowi sumę wyników finansowych wszystkich jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych (§ 18 pkt 1 rozporządzenia).

2.3. Z informacji zawartych w opracowanym przez Główny Urząd Statystyczny „Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej” (Warszawa, 2000r., str. 356) wynika, że ogólna powierzchnia lasów w Polsce wynosi 8850 tys. ha. Lasy publiczne, będące w zarządzie Lasów Państwowych zajmują 6936 tys. ha, lasy stanowiące własność gmin to 79 tys. ha, zaś lasy prywatne - 1519 tys. ha. W zarządzie Lasów Państwowych znajduje się zatem 78,3% powierzchni lasów w kraju.

2.4. W sprawach o roszczenia związane z działalnością państwowych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych stroną jest Skarb Państwa. W postępowaniu przed sądami i organami administracji, Skarb Państwa jest personifikowany przez tę jednostkę organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, tj. Dyrekcje Generalną, dyrekcje regionalne bądź nadleśnictwa (art. 67 § 2 kpc). Natomiast art. 34 ustawy o lasach mówi, że dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych m.in. reprezentuje Skarb Państwa w stosunkach cywilnoprawnych w zakresie swojego działania.

Ponieważ zarzut postawiony przez Kopalniaków we wniosku o wszczęcie postępowania dotyczy polecenia zakazującego dostaw drewna wydanego nadleśniczym przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu, przedmiotowe postępowanie toczy się przeciwko RDLP we Wrocławiu.

2.5. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu swym zakresem działania obejmuje obszar województwa dolnośląskiego.

Art. 34 pkt 2c ustawy o lasach określa, że dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje działalność nadleśniczych i kierowników jednostek organizacyjnych o zasięgu regionalnym. Również zarządzenie nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe w § 19 stanowi, że Dyrektor Regionalny nadzoruje działalność nadleśnictw (dowód: karta 34-43).

Dyrektor RDLP, przy udziale nadleśniczych i nabywców własnych, prowadzi w trybie przetargowym sprzedaż drewna na rynku ogólnym. W następstwie przetargów spisywane są umowy kupna-sprzedaży. Dyrektor RDLP w imieniu nadleśniczych zawiera powyższe umowy (§ 7 „Zasad sprzedaży drewna...”).

Odbiorcami drewna na szczeblu RDLP we Wrocławiu są: odbiorcy w kraju (ulożeni głównie na obszarze województw: Dolnośląskiego, Wielkopolskiego i Lubuskiego) oraz za granicą (Austria, Czechy, Niemcy). Nazwy głównych odbiorców wymienia zarządzenie nr 13/98 z dnia 25 września 1998r. oraz zarządzenie nr 18/99 z dnia 14 października 1999 r. i aneks nr 1 z 22 listopada 1999 r., wydane przez dyrektora RDLP we Wrocławiu (dowód: 45-47, 58-60).

2.6. Ustawa o lasach i przepisy wykonawcze do niej nie regulują zasad sprzedaży drewna w Lasach Państwowych. Określa je zarządzenie nr 5 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie zasad sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (wraz z komentarzem). Zarządzenie wyróżnia tzw. rynek wewnętrzny, będący w bezpośredniej dyspozycji nadleśniczych oraz rynek ogólny, będący - z upoważnienia nadleśniczych - w bezpośredniej dyspozycji dyrektorów RDLP oraz w części dotyczącej puli minimalnej - w dyspozycji Dyrektora Generalnego LP.

Zarządzenie wyróżnia także grupy nabywców:

- wewnętrznych - zakupujących drewno głównie na rynku wewnętrznym;
- ogólnych - zakupujących drewno głównie na rynku ogólnym;
- własnych - specjalistyczne jednostki organizacyjne Lasów Państwowych;
- strategicznych - wskazanych przez Dyrektora Generalnego LP.

Po zakończeniu rozdziału drewna do sprzedaży nabywcom strategicznym, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych dokonuje przydziału zadań dla poszczególnych dyrekcji regionalnych w zakresie sprzedaży tej puli drewna.

Plan sprzedaży drewna na rynku ogólnym sporządzają poszczególni dyrektorzy regionalnych dyrekcji. Sprzedaż drewna na tym rynku odbywa się w formie przetargów prowadzonych przez dyrektora regionalnej dyrekcji.

Plan sprzedaży drewna na rynku wewnętrznym tworzy się na podstawie procedury ustalonej przez nadleśniczego. Sprzedaż drewna odbywa się w trybie przetargowym.

Każdy nabywca ma prawo uczestniczyć w przetargu na nabycie drewna. W następstwie przetargu są sporządzane umowy wstępne, a sprzedaż drewna następuje przy umowie kupna - sprzedaży.

Komentarz do „Zasad sprzedaży drewna...” wskazuje, że w zakresie przetargowych form sprzedaży możliwe są następujące tryby przetargów:

- a) przetarg nieograniczony,
- b) przetarg ograniczony,
- c) negocjacje z zachowaniem konkurencji,
- d) przetarg ustny w drodze licytacji publicznej,
- e) giełda (aukcja),
- f) submisja

Komentarz wskazuje ponadto, że na szczeblu regionalnych dyrekcji i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych powinny być sporządzane i odpowiednio przekazywane raporty dotyczące nabywców zalegających z płatnościami.

Dowód: karta 48-52.

2.7. Od początku swego istnienia (tj. od 1990r.), Kopalniaki miały kontakty handlowe z RDLP, będąc nabywcą rynku ogólnego. Dzięki temu, w pierwszych latach współpracy RDLP zawierała z Kopalniakami umowy i wyznaczała 33 podległym nadleśnictwom roczne i kwartalne harmonogramy dostaw surowca kopalniakowego. Z uwagi na wysoki poziom należności przeterminowanych na koniec 1997r., RDLP nie zawarła z Kopalniakami porozumienia w sprawie sprzedaży drewna na rok 1998 i odtąd Kopalniaki - już jako nabywca rynku wewnętrznego - dokonywały zakupów surowca drzewnego w nadleśnictwach, bez pośrednictwa RDLP (dowód: karta 31).

Tym samym Kopalniaki zostały przesunięte z rynku ogólnego, stając się odbiorcą drewna rynku wewnętrznego, tzn. brały udział w przetargach i zawierały umowy bezpośrednio z nadleśnictwami. W aktach sprawy znajdują się umowy zawarte przez Kopalniaków z nadleśnictwem Bolesławiec, Bardo Śląskie, Żmigród, Wołów, Oborniki Śląskie. Dokumenty zgromadzone w sprawie

potwierdzają istnienie kontaktów handlowych również z nadleśnictwem Henryków, Milicz, Ruszów, Przemków, Świątoszów.

Umowy kupna-sprzedaży zawierane między Kopalniakami (Kupującym) a nadleśnictwami (Sprzedającym) zawierają m.in. następujące postanowienia:

- „Surowiec będzie wydawany lub wysyłany zgodnie z kwartalnymi oraz miesięcznymi harmonogramami ustalonymi przez strony”;
- „Za odebraną partię surowca drzewnego Sprzedawca będzie wystawiał na podstawie obowiązujących dokumentów fakturę”;
- „Po otrzymaniu faktury Kupujący zapłaci za towar przelewem na konto sprzedawcy w terminie 21 (30) dni od wystawienia faktury”.
- „Sprzedawca zastrzega sobie prawo odstąpienia od umowy w wypadku niezapłacenia za odebrane drewno w terminie przekraczającym 30 dni od ustalonego terminu płatności”
- „Niedotrzymanie terminu zapłaty upoważnia Sprzedającego do wstrzymania dostaw do dnia pełnego uregulowania należności wraz z naliczonymi odsetkami za zwłokę”

Dowód: karta 81, 188-189, 194-197, 203-205, 209-212, 243-246.

2.8. Trudności finansowe Kopalniaków pojawiły się w latach 1996 i 1997 (m.in. z uwagi na brak opłacalności handlu kopalniakami, spowodowany napływem do polskich kopalń dużych ilości tanich kopalniaków z krajów byłego ZSRR) - dowód: karta 12.

Powyższa sytuacja powodowała powstawanie należności przeterminowanych w stosunku do RDLP. Kwota tych należności jest sumą należności poszczególnych nadleśnictw podległych RDLP. Przedstawia je poniższa tabela:

Tabela nr 1. Należności finansowe Kopalniaków wobec RDLP we Wrocławiu w latach 1996-99.

*****tajemnica przedsiębiorstwa*****

Z powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni lat 1996-1999 Kopalniaki miały w stosunku do RDLP bardzo wysoki poziom należności przeterminowanych
*****tajemnica przedsiębiorstwa*****

2.9. Artykuł 35 ustawy o lasach stanowi, że nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu. Również § 2 pkt 1 „Zasad sprzedaży drewna...” wskazuje, że sprzedaż drewna prowadzi nadleśniczy.

Jednakże RDLP Wrocław, z tytułu ustawowego nadzoru i koordynacji nad nadleśnictwami, co miesiąc - na podstawie informacji od wszystkich podległych nadleśnictw- sporządza wykazy odbiorców mających należności przeterminowane. Następnie, po analizie uzyskanych danych, przekazuje nadleśnictwom informacje o dłużnikach i wytyczne dotyczące egzekwowania zadłużeń. W przypadku ewidentnego uchylania się od zapłaty, zaleca wstrzymanie dostaw drewna. Dostawy są wznawiane z chwilą uregulowania zadłużenia (dowód: karta 263).

Polecenie wstrzymania dostaw dyrektor RDLP wydał m.in. w stosunku od Kopalniaków, argumentując to nagłym wzrostem należności przeterminowanych. Decyzja ta wyrażona została w piśmie RDLP z dnia 19 lipca 1999r., skierowanym do wszystkich nadleśnictw. Ponieważ polecenie wstrzymania dostaw stanowi zarzut Kopalniaków, uzasadniający wszczęcie niniejszego postępowania, należy prześledzić przebieg kontaktów handlowych między Wnioskodawcą a RDLP na przestrzeni lat 1997-1999.

2.10. Dnia 27 stycznia 1997r. Kopalniaki zwróciły się do RDLP o odstąpienie od naliczania odsetek za nieterminowe płatności w 1996r., lub zmniejszenie ich do wysokości odsetek bankowych i rozłożenie płatności na raty płatne do końca 1997r. Swoją prośbę uzasadniały trudną sytuacją na rynku drewna kopalniakowego spowodowaną głównie tym, że kopalnie płacą za nie w formie kompensat węglowych, często po upływie trzech, czterech miesięcy od daty wysyłki drewna.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych, poinformowała o wniosku Kopalniaków podległe sobie nadleśnictwa. W swoim piśmie poparła prośbę Spółki, pozostawiając jednocześnie podjęcie decyzji nadleśniczym (dowód: karta 84, 88).

2.11. Na wniosek Kopalniaków, złożony 12 stycznia 1998r., dnia 6 lutego 1998r. zostało podpisane porozumienie między RDLP a Kopalniakami, dotyczące spłaty należności przeterminowanych w 1998r. W § 1 porozumienia, strony ustaliły harmonogram spłaty należności przeterminowanej w kwocie *****tajemnica przedsiębiorstwa*****. Wg harmonogramu spłaty miały następować w miesięcznych ratach od 30 kwietnia do 30 listopada 1998r. Paragraf 3 porozumienia stanowił, iż „realizacja ww. harmonogramu jest niezbędnym warunkiem do dalszej sprzedaży drewna” Kopalniakom. Natomiast w § 4 porozumienia postanowiono, że „po spłaceniu należności przeterminowanych nastąpi spłata naliczonych odsetek w kwotach i terminach, które będą zawarte w następnym porozumieniu”.

W związku z zawartym porozumieniem RDLP w piśmie z dnia 6 lutego 1998r. zawiadomiła podległe sobie nadleśnictwa, że mogą sprzedawać Kopalniakom drewno na zasadach ogólnych, nie dopuszczając jednak do powstania nowych należności przeterminowanych (dowód: karta 85, 86, 87).

2.12. Nawiązując do § 4 porozumienia z dnia 6 lutego 1998r., strony dnia 17 lutego 1999r. ustaliły, że „po przeliczeniu odsetek ustawowych w kwocie 381.703,63 zł na bankowe zostaje do zapłaty *****tajemnica przedsiębiorstwa*****. Po umorzeniu 25 % spłata będzie realizowana od września 1999r. do marca 2000r.” Łączna kwota umorzeń wyniosła *****tajemnica przedsiębiorstwa***** zł (dowód: karta 7, 120, 121).

2.13. Pismem z dnia 24 czerwca 1998r. RDLP poinformowała podległe sobie nadleśnictwa, że na wniosek Kopalniaków wyraża zgodę na stosowanie (do 30

września 1998r.) 45 dniowego terminu płatności za sprzedane drewno dla tego odbiorcy (dowód: karta 89).

2.14. Powyższe działania RDLP w stosunku do Kopalniaków (rozłożenia płatności na raty, częściowe umorzenie odsetek, wydłużenie terminów płatności) umożliwiły im prawie całkowitą spłatę należności przeterminowanych. *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

(dowód: karta 78, 128).

W związku z powyższym, wobec wzrostu należności przeterminowanych o *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

w ciągu trzech miesięcy, pismem z dnia 19 lipca 1999r. dyrektor RDLP zwrócił się do podległych sobie nadleśnictw o wyjaśnienie powstałych należności. Polecił też podjęcie kroków w celu jak najszybszego odzyskania należności oraz natychmiastowe wstrzymanie dostaw do firm: „Wyroby z drewna” R. Kostecki, „Zakład Stolarki Budowlanej” J. Łunkiewicz i PPUH Kopalniaki s.c. (dowód: karta 2).

2.15. Po wstrzymaniu dostaw surowca drzewnego, Spółka zaopatrywała się w drewno u właścicieli lasów niepaństwowych na terenie Wielkopolski oraz w niektórych nadleśnictwach RDLP Zielona Góra. Ilości kupowanego drewna były jednak niewystarczające w stosunku do możliwości produkcyjnych Kopalniaków oraz potrzeb realizacji zawartych umów (dowód: karta 27).

2.16. W piśmie do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w Warszawie z dnia 23 marca 2000r. Kopalniaki zażądały dobrowolnej zapłaty przez RDLP kwoty 3 mln zł tytułem „należnego odszkodowania”. Roszczenie odszkodowawcze, zdaniem Kopalniaków, powstało wskutek świadomych, celowych i zamierzonych, a niezgodnych z prawem działań Dyrektora RDLP we Wrocławiu, które spowodowały „powstanie strat Spółki, długów wobec budżetu, ZUS i kontrahentów, konieczność zwalniania pracowników (...), utratę środków obrotowych, utratę podstaw egzystencji rodziny, utratę przyszłych korzyści”.

Spółka zapowiedziała, że z kwoty uzyskanego odszkodowania zamierza uregulować: *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

- dowód: karta 3-6.

2.17. Dnia 12 lipca 2000r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Fabrycznej wydał postanowienie (sygn. akt VIII U 54/00), w którym ogłosił upadłość spółki cywilnej Ireny Zaprzaluk i Zdzisława Zaprzaluka prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą PPU-H „KOPALNIAKI” I. Zaprzaluk i s-ka we Wrocławiu. Wniosek o ogłoszenie upadłości złożył Urząd Skarbowy Wrocław-Krzyki, podnosząc w uzasadnieniu, iż Spółka posiada zaległości podatkowe za lata 1997-1999 w łącznej wysokości *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

zł wraz z dalszymi odsetkami za zwłokę, a prowadzone egzekucje administracyjne i komornicze okazały się bezskuteczne (dowód: karta 125-126).

2.18. Urząd w toku postępowania badał politykę RDLP w stosunku do kontrahentów zalegających z płatnościami. W sytuacji, gdy pojawiało się zagrożenie niewypłacalności lub też rażąco wzrastała wysokość należności przeterminowanych, RDLP wysyłała do podległych nadleśnictw pisma z prośbą o zaostrenie współpracy z danym przedsiębiorstwem, a bieżące dostawy drewna zalecała realizować tylko na przedpłaty. Wysokie należności przeterminowane lub też niewywiązywanie się z bieżących zobowiązań płatniczych powodowały wstrzymanie dostaw surowca drzewnego. Odbywało się to po powiadomieniu o zaistniałej sytuacji podległe RDLP nadleśnictwa. Dotyczyło to m.in.:

- Przedsiębiorstwa Przemysłu Drzewnego w Legnicy (dowód: karta 67, 68);
- STOLARSTWO J. Urzędowski w Ziębicach (dowód: karta 69);
- Zielonogórskich Fabryk Mebli ZEFAM w Zielonej Górze (dowód: karta 73);
- Wielkopolskie Tartaki WITAR w Poznaniu (dowód: karta 76);
- Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego we Wrocławiu (dowód: karta 77).

2.19. Prowadząc postępowanie dowodowe, Urząd zwrócił się do przedsiębiorstw - kontrahentów RDLP, o przedstawienie istotnych elementów współpracy z Regionalną Dyrekcją LP we Wrocławiu i zapytał, czy odmówiono im sprzedaży drewna. Przedsiębiorstwa (np. Jeleniogórskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego - karta 134-135, Wielkopolskie Tartaki WITAR – karta 152, Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego - karta 154, Stolarstwo - Janusz Urzędowski – karta 155) przyznały, że w razie wystąpienia należności przeterminowanych RDLP wstrzymywała dostawy surowca drzewnego. Taki sam skutek wywoływało niepłacenie przez dłużnika należności, zgodnie z zawartym porozumieniem (np. Zielonogórskie Fabryki Mebli ZEFAM S.A. – karta 139).

2.20. Prowadząc postępowanie antymonopolowe, Urząd zwrócił się do nadleśnictw, u których głównie zaopatrywały się Kopalniaki, z zapytaniem dotyczącym m.in. relacji finansowych między nadleśnictwem a Spółką. Badano zwłaszcza stan zadłużenia Kopalniaków na dzień 30 czerwca 1999r., bowiem po tej dacie Dyrektor RDLP podjął decyzję o wstrzymaniu dostaw surowca dla Spółki.

W odpowiedzi na powyższe nadleśnictwo Bolesławiec stwierdziło, że Spółka na dzień 30 czerwca 1999r. zalegała z zapłatą za otrzymane drewno w kwocie w kwocie *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

zł. Kopalniaki proponowały też spłatę w formie dostaw węgla, jednakże - jak podało nadleśnictwo - do dnia 11.10.2000r. węgla nie dostarczono (dowód: karta 187). W związku z zadłużeniem wobec nadleśnictwa Bolesławiec, Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze wydał dnia 10.02.2000r. (sygn. akt V. Ng 357/00) nakaz zapłaty wspólnikom spółki cywilnej Kopalniaki kwoty *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

zł z ustawowymi odsetkami. Nakaz zapłaty został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 06.07.2000r. (sygn. akt V. GC 168/00) - dowód: karta 234.

Nadleśnictwo Żmigród podało, że zadłużenie Kopalniaków na dzień 30.06.1999r. w kwocie *****tajemnica przedsiębiorstwa***** zostało w pełni uregulowane w formie dostaw węgla (dowód: karta 192-193).

Nadleśnictwo Wołów stwierdziło, że wykazało duże zrozumienie dla Spółki Kopalniaki, zadłużenie za surowiec kompensowano węglem. Odsetki ustawowe w kwocie *****tajemnica przedsiębiorstwa***** zł przeliczono na bankowe w kwocie *****tajemnica przedsiębiorstwa***** lecz mimo tego spółka nie wywiązała się z zobowiązania, które podpisała i w związku z tym kwota wymagalnych odsetek na dzień 19.10.2000r. wynosiła *****tajemnica przedsiębiorstwa***** zł (dowód: karta 199-200).

Nadleśnictwo Oborniki uznało, że Kopalniaki nieterminowo rozliczały się z zakupionego surowca. Część należności regulowano kompensatami węglowymi lub też poprzez przelewy wierzytelności, dzięki temu po całkowitej spłacie należności wystąpiła nadpłata w kwocie *****tajemnica przedsiębiorstwa***** (dowód: karta 207-208).

Nadleśnictwo Bardo podało, że na dzień 30.06.1999r. Kopalniaki miały uregulowaną należność główną za drewno, do spłaty pozostały odsetki w kwocie *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

. Ponieważ nie zostały uregulowane, podlegają egzekucji sądowej na podstawie wyroku z dnia 30.06.2000r. sygn. akt V GC 750/00 (dowód: karta 227).

Nadleśnictwo Milicz wyjaśniło, że Kopalniaki podjęły próbę spłaty należności za zakupione drewno poprzez realizowanie dostaw węgla, które z uwagi na brak terminowości Spółki nie przyniosły zamierzonego skutku. Nadleśnictwo wielokrotnie monitowało telefonicznie dłużnika, lecz uchylał się on od uregulowania całości zaległych zobowiązań. Nadleśnictwo dołączyło też plik kopii dokumentów procesowych, potwierdzających dochodzenie należności od Kopalniaków na drodze sądowej (dowód: karta 263-294).

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że Kopalniaki nieterminowo realizowały płatności za dostarczony przez nadleśnictwa surowiec. Nie dotrzymywały też warunków ustalonych z nadleśnictwami w drodze negocjacji. Dzięki wzajemnym uzgodnieniom z części zobowiązań finansowych Kopalniaki wywiązywały się dostawami węgla. Część należności nadleśnictwa odzyskały dzięki przelewom wierzytelności na rzecz innych podmiotów. Jednakże nawet taka forma płatności nie spowodowała pełnej zapłaty za drewno. Skutkiem tego jest dochodzenie przez nadleśnictwa zapłaty w trybie postępowania sądowego.

III. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, organ antymonopolowy zważył co następuje:

Istota zarzucanej praktyki sprowadza się do odmowy przez RDLP sprzedaży Kopalniakom surowca drzewnego (surowca kopalniakowego). Dla rozstrzygnięcia sporu należy zatem zbadać, czy takim działaniem Uczestnik postępowania

naruszył ustawę antymonopolową, a w szczególności czy naruszony został jej art. 5 ust. 1 pkt 4. Stanowi on, iż praktyką monopolistyczną jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez odmowę sprzedaży lub skupu towarów, dyskryminującą niektórych przedsiębiorców, przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu.

Zatem do stwierdzenia praktyki monopolistycznej z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej, zachowanie przedsiębiorcy musi łącznie spełniać trzy przesłanki:

- 1) posiadanie dominującej pozycji na rynku,
- 2) brak alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu,
- 3) bezpodstawna odmowa sprzedaży lub skupu towarów.

Ad 1. Art. 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej definiuje pozycję dominującą jako pozycję przedsiębiorcy, polegającą na tym, że podmiot ten nie spotyka się z istotną konkurencją na rynku krajowym lub lokalnym; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%. Ponieważ zachowania podmiotów odbywają się w strukturze rynkowej istotne znaczenie ma określenie rynku relewantnego w niniejszej sprawie, tj. rynku produktowego i geograficznego. Rynkiem produktowym w niniejszej sprawie jest rynek sprzedaży surowca drzewnego (surowca kopalniakowego). Natomiast rynek geograficzny stanowi obszar Dolnego Śląska, gdzie znajdują się lasy państwowe pozostające w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu oraz podległych jej 33 nadleśnictw.

Silna pozycja Lasów Państwowych wynika, po pierwsze, z nadanej im przez ustawę o lasach funkcji administracyjnych pełnionych w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa. Po drugie, co też wynika z ustawy, prowadzenie działalności komercyjnej, polegającej m.in. na pozysku i sprzedaży drewna. Połączenie tych dwóch funkcji sprawia, że na rynku surowca drzewnego po stronie sprzedającej występuje podmiot o bardzo silnej pozycji rynkowej.

Biorąc pod uwagę powyższe regulacje ustawowe oraz dane zawarte w roczniku statystycznym (pkt. 2.3, str. 5 decyzji) mówiące o ilości lasów, będących pod zarządem Lasów Państwowych, tj. 78, 3 % ogólnej powierzchni lasów w kraju, należy stwierdzić, że jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, w tym RDLP we Wrocławiu, posiadają pozycję zdecydowanego lidera na rynku sprzedaży surowca drzewnego. Ponadto, na Dolnym Śląsku brak lasów prywatnych, co w sumie sprawia, że RDLP we Wrocławiu zajmuje w stosunku do Kopalniaków pozycję monopolistyczną.

Wobec powyższego na tak określonym rynku relewantnym RDLP spełnia wszystkie przesłanki zawarte w art. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej, odnoszące się do pozycji monopolistycznej. Zgodnie z tym przepisem, przez pozycję monopolistyczną rozumie się „*pozycję przedsiębiorcy, polegającą na tym, że przedsiębiorca ten nie spotyka się z konkurencją na rynku lokalnym i krajowym*”. **Ponieważ pozycja monopolistyczna jest jednocześnie kwalifikowaną formą pozycji dominującej, stąd spełniona jest pierwsza z przesłanek art. 5 ust. 1 ustawy antymonopolowej.**

Ad 2. Przechodząc do analizowania drugiej przesłanki, tj. braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu, należy zauważyć, iż elementem koniecznym jej zaistnienia, jest postawienie drugiej strony przed brakiem możliwości zaopatrzenia lub zbytu z alternatywnych źródeł. Taka sytuacja niewątpliwie ma miejsce wtedy, gdy na danym rynku - poza danym przedsiębiorcą o pozycji dominującej - nie ma żadnej innej oferty zaopatrzenia (T. Skoczny „Przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym w świetle orzecznictwa”, Warszawa 1994, str. 114-115).

Podkreślić przy tym należy, iż zgodnie z poglądem doktryny i orzecznictwem (wyrok Sądu Antymonopolowego z 16.12.1992 r., sygn. akt XVII Amr 26/92) sytuacja taka zachodzi nie tylko wówczas, gdy na rynku, poza dyskryminującym przedsiębiorcą o pozycji dominującej, nie ma jakiegokolwiek oferty, ale także gdy, z punktu widzenia interesów osoby poszkodowanej dyskryminującą odmową sprzedaży, oferty innych przedsiębiorców byłyby mniej korzystne.

Wnioskodawca zaopatrywał się w surowiec do produkcji przede wszystkim w nadleśnictwach podległych RDLP we Wrocławiu, czasem w RDLP Zielona Góra. Na terenie działania Spółki nie ma - poza nadleśnictwami RDLP Wrocław - takich dostawców, od których Spółka mogłaby zakupić wystarczającą ilość surowca drzewnego jaką jest w stanie przerobić w swoim zakładzie produkcyjnym. Potencjalne źródło zaopatrzenia stanowić mogą prywatne lasy na wschodzie kraju, jednakże z uwagi na lokalizację przedsiębiorstwa Spółki, nie mogą być traktowane jako alternatywni dostawcy. Ponadto wieloletnie kontakty handlowe Kopalniaków z RDLP, zawarte umowy i porozumienia, całość bogatej korespondencji zebranej w materiale dowodowym potwierdzają, że RDLP we Wrocławiu można uznać za jedyne go dostawcę surowca kopalniakowego dla Spółki.

W konsekwencji, zdaniem organu antymonopolowego, została spełniona druga przesłanka analizowanego przepisu ustawy antymonopolowej, tj. brak alternatywnego źródła zaopatrzenia lub zbytu.

Ad 3. Posiadanie pozycji dominującej nie narusza prawa. Narusza prawo dopiero jej nadużywanie, przejawiające się w stosowaniu zakazanych praktyk monopolistycznych. Nie wszystkie jednak zachowania podmiotu posiadającego pozycję dominującą mają postać takich praktyk, lecz tylko te, które naruszają przepisy ustawy antymonopolowej.

Nadużyciem pozycji dominującej w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt. 4 ustawy antymonopolowej jest nie każda odmowa sprzedaży, lecz **odmowa nieuzasadniona**. Brak po stronie tej odmowy przyniotu bezpodstawności w obiektywnej ocenie wyklucza zatem uznanie jej za spełniającą kryteria opisane w powyższym przepisie. (S. Gronowski, *Ustawa antymonopolowa, Komentarz*, Warszawa 1996, s. 131). Nadmienić należy, iż aby odmowa ta mogła być uznana za przejaw stosowania praktyk monopolistycznych, musi wynikać z nadużywania pozycji dominującej oraz mieć **charakter subiektywny i trwały**, a skutki tej odmowy wyrządzać lub potencjalnie wyrządzać straty finansowe odbiorcy i pogorszenie jego pozycji rynkowej.

W rozważanej sprawie kwestią sporną jest, czy polecenie RDLP, nakazujące nadleśnictwom wstrzymanie dostaw surowca kopalniakowego dla Wnioskodawcy, można uznać za nieuzasadnioną odmowę sprzedaży, stanowiącą praktykę monopolistyczną w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej.

Dla potrzeb niniejszego postępowania, należy ustalić stan należności przeterminowanych Kopalniaków wg stanu na dzień 30 czerwca 1999r. Data ta jest o tyle istotna, że w połowie lipca 1999r. RDLP wydała nadleśnictwom polecenie wstrzymania dostaw drewna m.in. do Spółki Kopalniaki, z uwagi na „powstałe należności przeterminowane”. Przyjmując tę datę za przełomową w stosunkach handlowych między stronami postępowania, należy dokonać oceny związku pomiędzy zadłużeniem Kopalniaków a zachowaniem RDLP w kontekście stosowania praktyki monopolistycznej.

Jak już wyżej wskazano (pkt 2.14 str. 10 decyzji), Uczestnik i Wnioskodawca odmiennie oceniają stan należności przeterminowanych na dzień 30 czerwca 1999r. Jednakże nawet przy założeniu, że zgodna ze stanem faktycznym jest kwota podana przez Kopalniaków, tj. *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

zł, zadłużenie przeterminowane z kwoty *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

(na dzień 31 marca 1999r.) wzrosło o ok. *****tajemnica przedsiębiorstwa*****

(tj. o 891,6 %). To spowodowało wydanie nadleśnictwom przez Dyrektora RDLP polecenia wstrzymania dostaw drewna do Kopalniaków. Nie był to ponadto przypadek odosobniony, bo decyzja ta dotyczyła również dwóch innych przedsiębiorców.

Oceniając zasadność powyższej decyzji RDLP należy wziąć pod uwagę całokształt stosunków handlowych między stronami postępowania. Tabela na str. 7 decyzji obrazuje, że Kopalniaki na przestrzeni lat 1996-1999 były dłużnikiem RDLP o stale utrzymującym się, wysokim poziomie należności przeterminowanych. Niemniej jednak w tym okresie RDLP zawierał z nim porozumienia w sprawie spłaty należności na dogodnych warunkach (np. rozłożenie na raty, zamiana odsetek ustawowych na bankowe, umorzenie 25% ich wartości). Sprzedając surowiec drzewny Kopalniakom wydłużano im terminy płatności faktur za dostarczone drewno. Powyższe działania nie spowodowały jednak spłaty należności przeterminowanych. Ponadto, korespondując z nadleśnictwami, Kopalniaki wielokrotnie występowały z wnioskiem o przedłużenie terminów płatności lub też zgodę na zapłatę węglem (vide: karta 190, 217, 271). Wobec niewywiązywania się Kopalniaków ze swoich zobowiązań i niepłacenia za dostarczony surowiec drzewny, niektóre nadleśnictwa dochodziły swoich należności na drodze sądowej (pkt 2.20 str. 11 decyzji)

W kontekście powyższych faktów, wstrzymanie dostaw dla Kopalniaków należy oceniać jako zapobieżenie dalszemu zwiększaniu się ich należności przeterminowanych w sytuacji, gdy ich zapłata była wątpliwa z uwagi na całokształt stosunków handlowych. RDLP odpowiadając na zarzuty zawarte we wniosku o wszczęcie postępowania stwierdziła, że po uregulowaniu należności, nadleśnictwa uzyskałyby zgodę na dalszą sprzedaż.

Zatem wstrzymanie dostaw surowca drzewnego dla Kopalniaków, w sytuacji ich systematycznego zadłużenia, znajduje swoje uzasadnienie ekonomiczne i prawne. Podkreślić należy, że postępowanie takie jest nie tylko racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia, lecz znajduje też uzasadnienie w świetle przepisów o wykonywaniu i niewykonywaniu zobowiązań z umów wzajemnych. Zgodne jest bowiem z dyspozycją art. 490 § 1 k.c., który w sytuacji, gdy spełnienie świadczenia wzajemnego przez drugą stronę jest wątpliwe ze względu na jej stan majątkowy, daje stronie zobowiązanej do wcześniejszego spełnienia świadczenia, prawo do powstrzymania się z jego spełnieniem do chwili zaofiarowania przez drugą stronę świadczenia wzajemnego lub dania zabezpieczenia.

Podobne stanowisko zajął Sąd Antymonopolowy (wyrok z 4 lutego 1997r. sygn. akt XVII Ama 53/97) uznając odmowę sprzedaży przez przedsiębiorstwo dominujące zamawianej ilości towaru dystrybutorowi, który zalega z płatnościami za poprzednie dostawy, za uzasadnioną, a postępowanie takie za racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia.

Zdaniem organu antymonopolowego, powyższy wyrok oraz przepis art. 490 § 1 k.c. wyłączają bezprawność działania Uczestnika postępowania i wykluczają uznanie jego zachowania za naruszającego art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej.

W ocenie organu antymonopolowego, Spółka mogła przewidzieć możliwość wstrzymania dostaw surowca drzewnego, chociażby z uwagi na zapisy umów, które przewidywały taką sankcję za „niedotrzymanie terminu zapłaty”. Gdyby nadleśnictwa nadal realizowały harmonogramy dostaw (jak przewidywały to zawarte z Kopalniakami umowy), w sytuacji gdy Spółka nie regulowała należności za dostarczone drewno, prowadziłoby to do kredytowania działalności Spółki przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. Również podpisując porozumienie w sprawie spłaty należności przeterminowanych w 1998r., RDLP i Kopalniaki postanowiły, że realizacja harmonogramu spłat jest „niezbędnym warunkiem do dalszej sprzedaży drewna dla Spółki przez nadleśnictwa”. Tak więc należy przyjąć, że Spółka miała pełną świadomość konsekwencji nieterminowego płacenia należności. Z zebranych w sprawie dokumentów wynika, że Kopalniaki miały trudną sytuację finansową, jednak nie należy jej traktować jako usprawiedliwienie dla braku realizacji zobowiązań. Oznacza to, że nie można przerzucać odpowiedzialności za rezultaty swojej działalności gospodarczej na drugą stronę umowy, nawet jeśli jest to podmiot o pozycji dominującej. W ocenie organu antymonopolowego, zachowania RDLP nie można uznać za przejaw nadużywania pozycji dominującej, gdyż podyktowane było koniecznością zabezpieczenia się przed zwiększaniem należności przeterminowanych Kopalniaków. Należy je potraktować jako dopuszczalne również w świetle orzecznictwa Sądu Antymonopolowego (sygn. akt XVII Ama 11/98), który w swoim wyroku stwierdził, że „każdy przedsiębiorca, bez względu na jego pozycję rynkową, ma prawo, co do samej zasady, domagać się od kontrahenta zachowania zgodnego z treścią zawartej umowy, jeżeli nie stanowi to przejawu praktyk monopolistycznych”.

W związku z powyższym nie sposób się dopatrzeć w zachowaniu RDLP przejawów nadużywania pozycji dominującej. Wstrzymanie dostaw surowca drzewnego **nie miało subiektywnego i trwałego charakteru**. Uzależnienie dalszych dostaw od spłaty wysokich należności przeterminowanych w okolicznościach, gdy odbiorca surowca nie dotrzymuje warunków płatności, a ponadto jest wieloletnim dłużnikiem dostawcy, znajduje - zdaniem organu antymonopolowego - uzasadnienie ekonomiczne i prawne.

We wniosku o wszczęcie postępowania Kopalniaki podały, że na skutek decyzji dyrektora RDLP, wyrażonej w piśmie z dnia 19 lipca 1999r. zostały pozbawione możliwości zakupu surowca do produkcji kopalniaków. Tymczasem już w piśmie z dnia 2 kwietnia 1999r. do nadleśnictwa Milicz, Kopalniaki piszą „od września 1998r. do chwili obecnej nie mieliśmy możliwości zakupić w Lasach Państwowych surowca do produkcji z powodu naszego zadłużenia” (dowód: karta 271). Takie stwierdzenie wyraźnie wskazuje, że to problemy finansowe Spółki były powodem niemożności zakupu surowca i sytuacja ta miała miejsce dziesięć miesięcy przed wydaniem kwestionowanego przez Spółkę polecenia.

W ocenie Prezesa Urzędu, wstrzymanie przez RDLP dostaw surowca kopalniakowego, było wyrazem utraty zaufania do kontrahenta, który nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań. Spowodowane było niedotrzymywaniem przez Kopalniaków warunków dotyczących wzajemnej współpracy, a nie przejawem nadużycia siły rynkowej RDLP. W żadnym natomiast razie nie można utożsamiać wstrzymania dostaw z odmową sprzedaży. Nie można więc posądzać RDLP o celowe działanie w celu spowodowania szkody gospodarczej Wnioskodawcy. Taki pogląd znajduje uzasadnienie również w świetle tego, że RDLP postąpiła tak nie tylko w stosunku do Kopalniaków, ale także do innych dłużników. Prowadząc postępowanie administracyjne Urząd zebrał dowody na to, że w stosunku do innych przedsiębiorców, RDLP postąpiła w sposób zbliżony (vide: pkt 2.18 na str. 10 decyzji).

Z uwagi na powyższe uznać należy, iż trzecia przesłanka zarzucanej praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku przez RDLP, poprzez odmowę dostawy surowca drzewnego (surowiec kopalniakowy), nie została spełniona.

Dla stwierdzenia zarzucanej RDLP praktyki z art. 5 ust. 1 pkt 4 konieczne jest kumulatywne spełnienie wszystkich trzech przesłanek. Skoro jednak nie wystąpiła w niniejszej sprawie bezpodstawna odmowa sprzedaży, to fakt nieistnienia alternatywnych źródeł zaopatrzenia nie ma znaczącego wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

W świetle przedstawionych wyżej faktów, organ antymonopolowy uznał, że nie zostały spełnione łącznie wszystkie wymagane przesłanki do zakwalifikowania zachowania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we

Wrocławiu, jako praktyki monopolistycznej określonej w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymują:

**1. Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych
ul. Grunwaldzka 90
50-357 Wrocław**

**2. Pan Zdzisław Zaprzaluk
PPUH „Kopalniaki” I. Zaprzaluk i s-ka
w upadłości
ul. Bukowskiego 50
52-418 Wrocław**